

НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ
NATIONAL FOCAL POINT ON DRUGS AND DRUG ADDICTIONS

III НАЦИОНАЛНА РАБОТНА СРЕЩА НА ЕКСПЕРТИТЕ ПО ИНДИКАТОРА “ТЪРСЕНЕ НА ЛЕЧЕНИЕ ВЪВ ВРЪЗКА С УПОТРЕБА НА НАРКОТИЦИ”

Развитие на TDI – перспективи и
насоки на Националната
мониторигова информационна
система за търсене на лечение във
връзка с употреба на наркотици

гр. Банкя, хотел “Жеравна”
22-23 октомври 2009 година

Участието на България в европейския проект TDI

*съпоставка с данни по отношение на търсенето на лечение
във връзка с употребата на наркотици в страните от
Европейския съюз*

Момчил Василев

директор на Национален фокусен център
за наркотици и наркомании

НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР
ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ

* ИСТОРИЯ

- ✓ От есента на 1994 г. София и Варна се включиха в Европейския проект Multi-city проучване върху търсенето на лечение във връзка с употребата на наркотици, ръководено от Група Помпиду към Съвета на Европа. На практика това беше началото на Индикатора Търсене на лечение в България.
- ✓ До края на 2001 г. методическа основа на индикатора беше Заключителният Протокол на Група Помпиду (1994 г.).

* СЪСТОЯНИЕ

Методология

От 01.01.2002 г. е въведен новият съвместен Протокол на EMCDDA и Група Помпиду по Индикатора Търсене на лечение, включително дефиниции, класификация на наркотичните вещества, основни структурни въпроси.

Официално утвърждаване

През януари 2002 г. Националният съвет по наркотични вещества взе решение да утвърди петте ключови индикатора на EMCDDA (вкл. Търсенето на лечение) като базови за бъдещото развитие на националната информационна система в областта на наркотиците.

* СЪСТОЯНИЕ

Обхват

Следвайки националната политика по наркотиците и нуждите на информационната система по наркотиците в момента Търсенето на лечение е в период на преход към национално обхватна методология.

Действащи лица и отговорности

Отговорна институция за събирането и обработването на информацията, ръководството и координация по индикатора в страната е

Националният фокусен център за наркотици и наркомании.

- ПЪРВА НАЦИОНАЛНА РАБОТНА СРЕЩА НА ЕКСПЕРТИТЕ ПО ИНДИКАТОРА “ТЪРСЕНЕ НА ЛЕЧЕНИЕ” – Март 2004 г., София, Дом на учения при БАН;
- ВТОРА НАЦИОНАЛНА РАБОТНА СРЕЩА НА ЕКСПЕРТИТЕ ПО ИНДИКАТОРА “ТЪРСЕНЕ НА ЛЕЧЕНИЕ” – Януари 2005 г., София, НЦН;
- ...
- Няколко обучения, последното през м. Февруари 2009 г. в базата за следдипломна квалификация при УНСС - София

* ИНСТРУМЕНТИ

В момента в България при работата по Индикатора “Търсене на лечение” се използва пакет от инструменти / документи:

- **Регистрационна форма / въпросник**
- **Осъвременен Списък на кодовете на веществата**
- **Ръководство за работа с въпросника и със списъка на кодовете**

От началото на февруари 2009 г. събирането и ползването на данните по индикатора се осъществява чрез Интернет базирана система за информация за търсенето на лечение (И-МИС).

MULTI CITY		TREATMENT DEMAND DATA IN BULGARIA	
QUESTIONNAIRE		2005 City	
FOR PATIENTS WITH DRUG PROBLEM			
Consequent number (to be filled in during processing) <input type="text"/>		1. Treatment centre <input type="text"/>	
A. CIRCUMSTANCES OF THE TREATMENT CONTACT		2. Patient's ID No <input type="text"/>	
3. Contact date (day and month) <input type="text"/>		11. Residence	
4. Was the patient ever treated? Unimportant where – in this or another treatment centre?		Stable residence 1 Unstable residence 2 Lives in institution (prison, etc) 3 No data 0	
5. If the patient was treated before:		12. Nationality	
a) Where for the first time? <input type="text"/>		Citizen of Bulgaria 1 Citizen of EU member 2 Citizen of other country 3 No data 0	
b) For how many days? <input type="text"/>		13. Ethnicity	
c) Where for the last time? <input type="text"/>		Bulgarian 1 Gypsy 2 Other (indicate)..... 3 No data 0	
d) When for the last time? indicate month and year <input type="text"/>		14. Labour status	
e) For how many days? <input type="text"/>		Permanent employment 1 Pupil 2 Student 3 Economically inactive (retired, housewife) 4 Unemployed 5 Other (indicate) ..... 6 No data 0	
6. Who referred the patient to this treatment centre?		15. Highest educational level completed	
Alone 1 Family / friends 2 Another drug treatment centre 3 General practitioner 4 Hospital / other medical service 5 Social services 6 Court / Parole officer / Police 7 Other 8 No data 0		Never attended school, never completed primary school 1 Primary education 2 Secondary education 3 Higher than secondary 4 In full-time education 5 No data 0	
B. SOCIAL-DEMOGRAPHIC DATA		C. DRUG PROBLEMS	
7. Gender m <input type="text"/> f <input type="text"/>		16. Primary drug ..... (name and code) <input type="text"/>	
8. Age <input type="text"/>		17. Frequency of use last month	
9. Household status		Did not use last month 1 One time per week or less 2 2-6 days per week 3 Daily 4 No data 0	
Lives alone 1 Lives only with partner / spouse 2 With partner / spouse and child/children 3 Lives alone with child / children 4 Lives with parents 5 Lives with other relatives (grandparents) 6 Lives with friend / s 7 Other 8 No data 0		18. Route of administration	
10. Lives with drug misuser/s? Yes 1 No 2 No data 0		Inject 2 Smoke 3 Eat / drink 4 Sniff 5 Other 6 No data 0	

* ИНСТРУМЕНТИ

Съдържание на Въпросника:

Всички въпроси от TDI Протокола

Специфични национални въпроси:

- Съвместно живеење с други употребяващи
- Етнос
- Години от първата употреба
- Години редовна употреба
- Възраст при първата употреба на нещо
- Възраст при първата инжекция
- Използване на употребявани игли и спр
- Тестуване за HIV/Хепатит
- Здравно осигуряване
- Коморбидност
- Използване на аутрич услуги

КАРТА НА СИСТЕМАТА ЗА ТЪРСЕНЕ НА ЛЕЧЕНИЕ ПРЕЗ 2009

* БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ

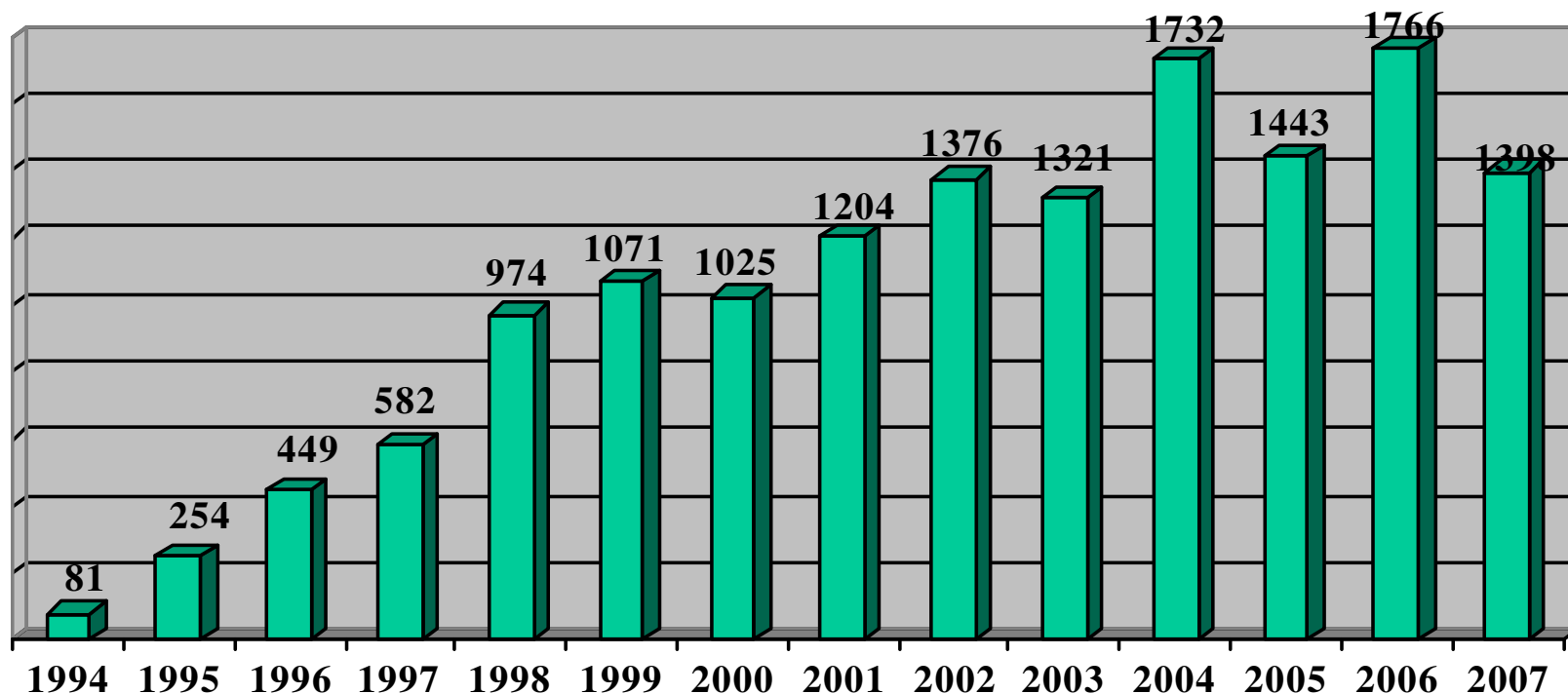
Очаквания за главните последици от разширяването на обхвата на Индикатора Търсене на лечение в България:

- * Около 10-15 нови градове ще бъдат включени, вкл. 8-те най-големи градове в страната.
- * Този разширен обхват би отговарял на припл. 80 % от възрастното население в България, или
- * на около 90 % от всички търсения на лечения в страната.

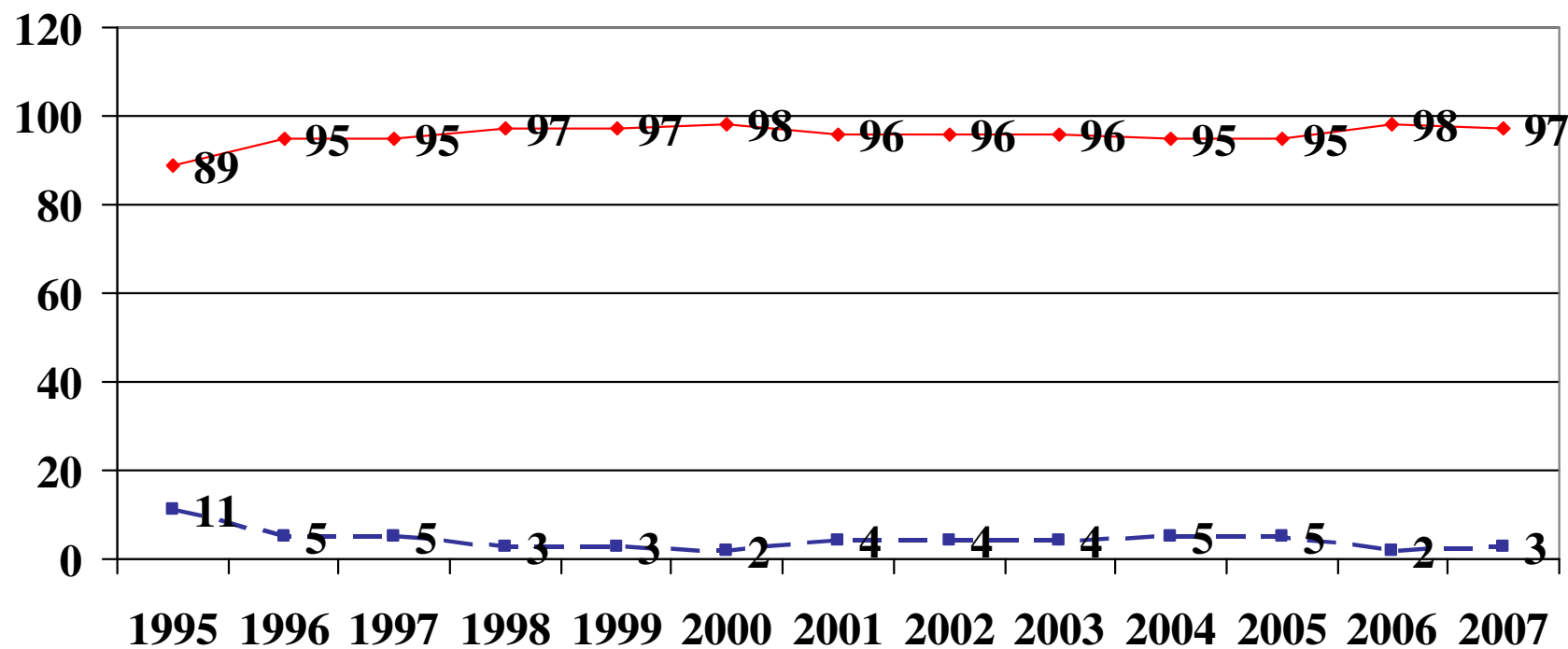
* ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ И ТЕНДЕНЦИИ

Обхват (брой на обхванатите лица, търсещи лечение)

* ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ И ТЕНДЕНЦИИ

Основно вещество

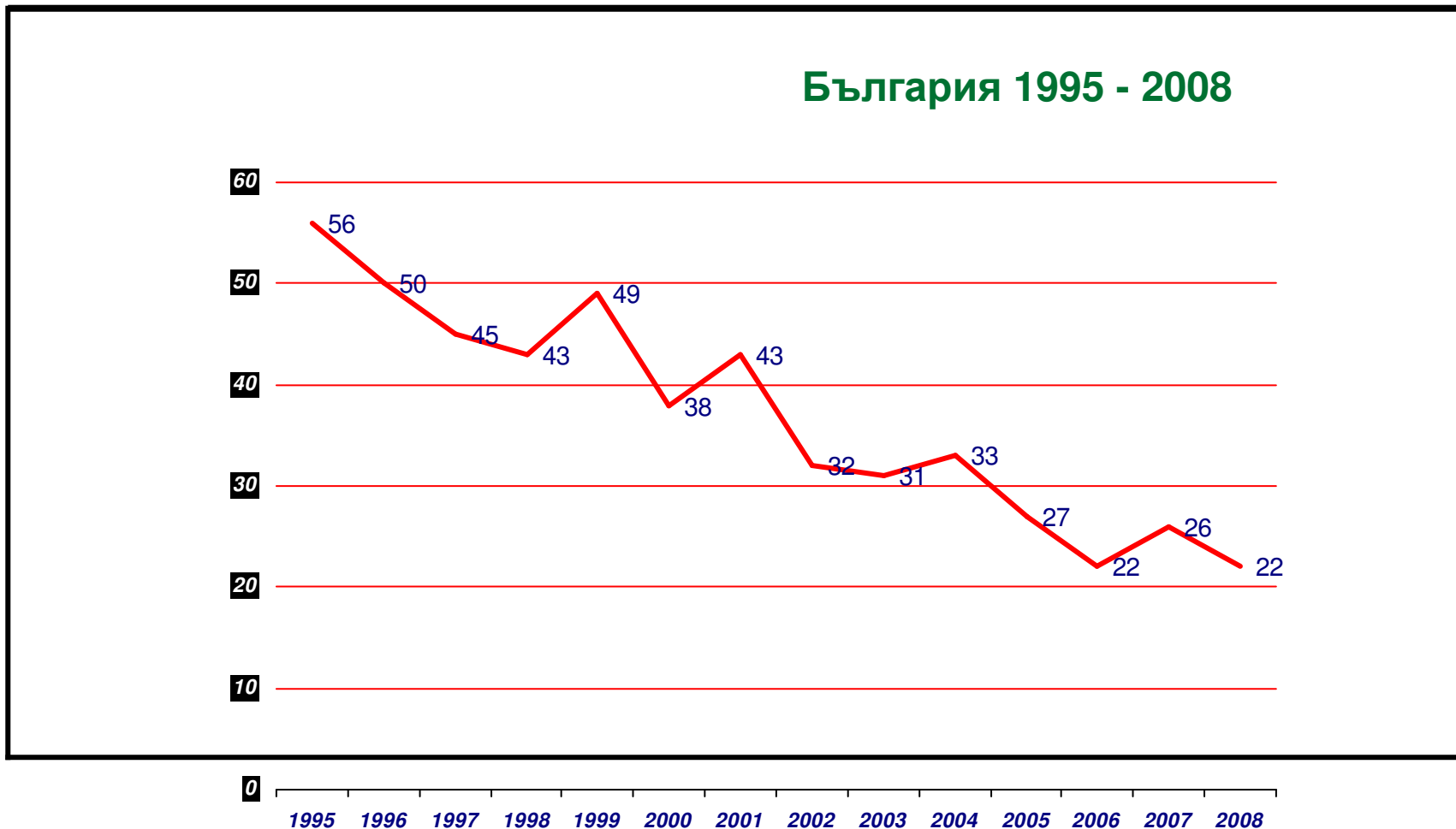

—◆— Хероин и др.опиати —■— Други

НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР
ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ

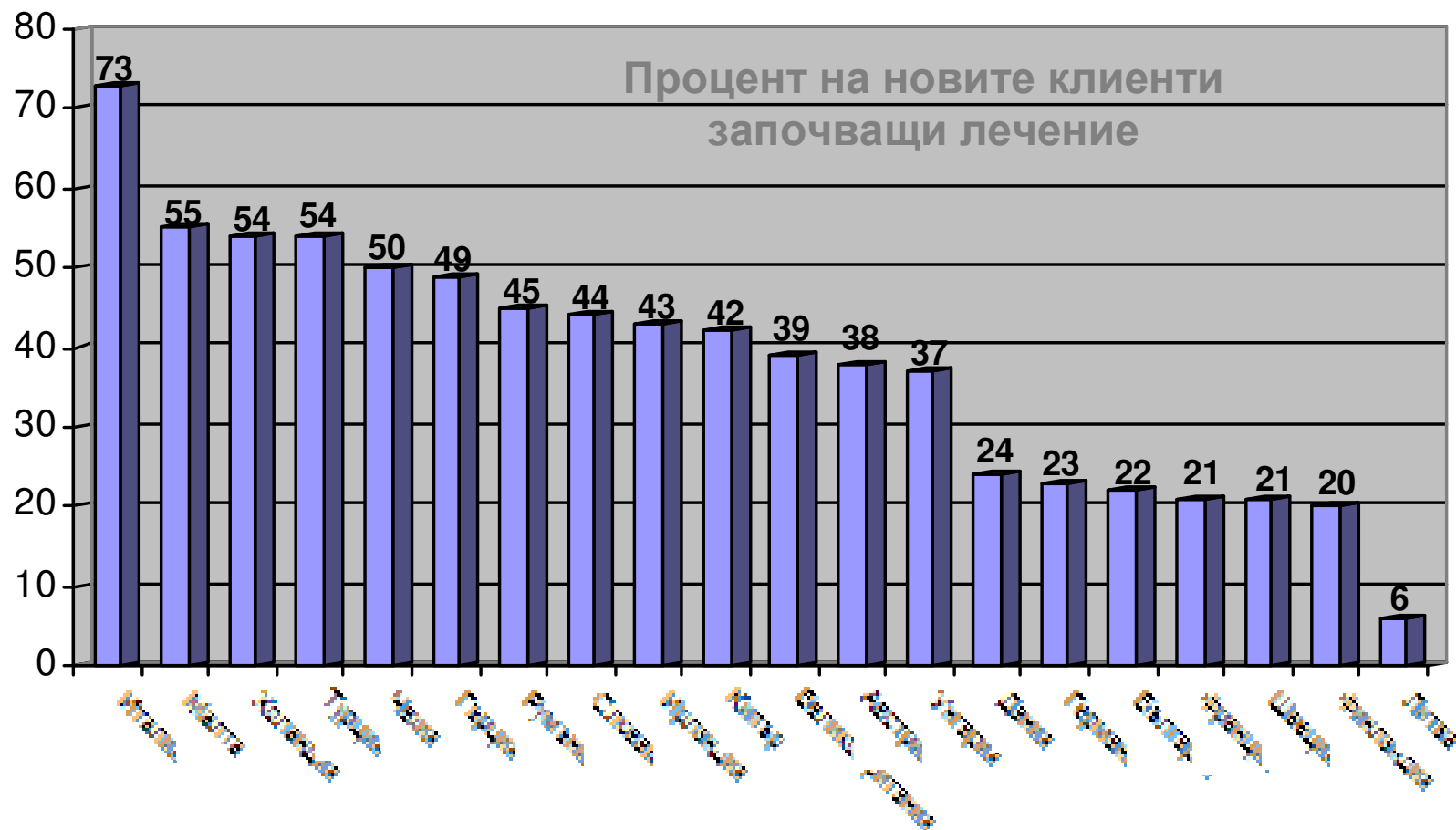
Отн. дял на новите клиенти започващи лечение

СРАВНИТЕЛНИ ДАННИ ЗА ТЪРСЕЩИТЕ ЛЕЧЕНИЕ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2001 / 2007 Г.

Години	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Търсеци лечение във връзка с хероин / др. опиати.	96%	96%	96%	95%	95%	98%	97%
Жените сред търсещите лечение	17%	19%	19%	17%	17%	18%	17%
Средна възраст на търсещите лечение	22,5	23,0	23,1	23,3	24,2	25,5	25,8
Средна възраст при първата употреба	18,8	18,7	18,4	18,3	18,4	18,5	18,9
Ученици и студенти сред търсещите лечение	13%	15%	15%	14%	11%	10%	8%
Лица с постоянна заетост	9%	12%	16%	17%	18%	25%	29%
Ежедневно употребяващи	85%	87%	83%	84%	83%	82%	86%
Инжектиращи осн. вещество	76%	78%	76%	76%	76%	82%	81%
Лица с продължителност на употребата > 5 г	21%	31%	35%	42%	49%	69%	63%
Лица, използвали в живота си УИС	45%	57%	60%	57%	50%	57%	44%
Лица, живеещи с друг(и) употребяващ(и)	16%	16%	12%	10%	13%	15%	14%
Търсеци за първи път лечение	43%	32%	31%	33%	27%	17%	26%

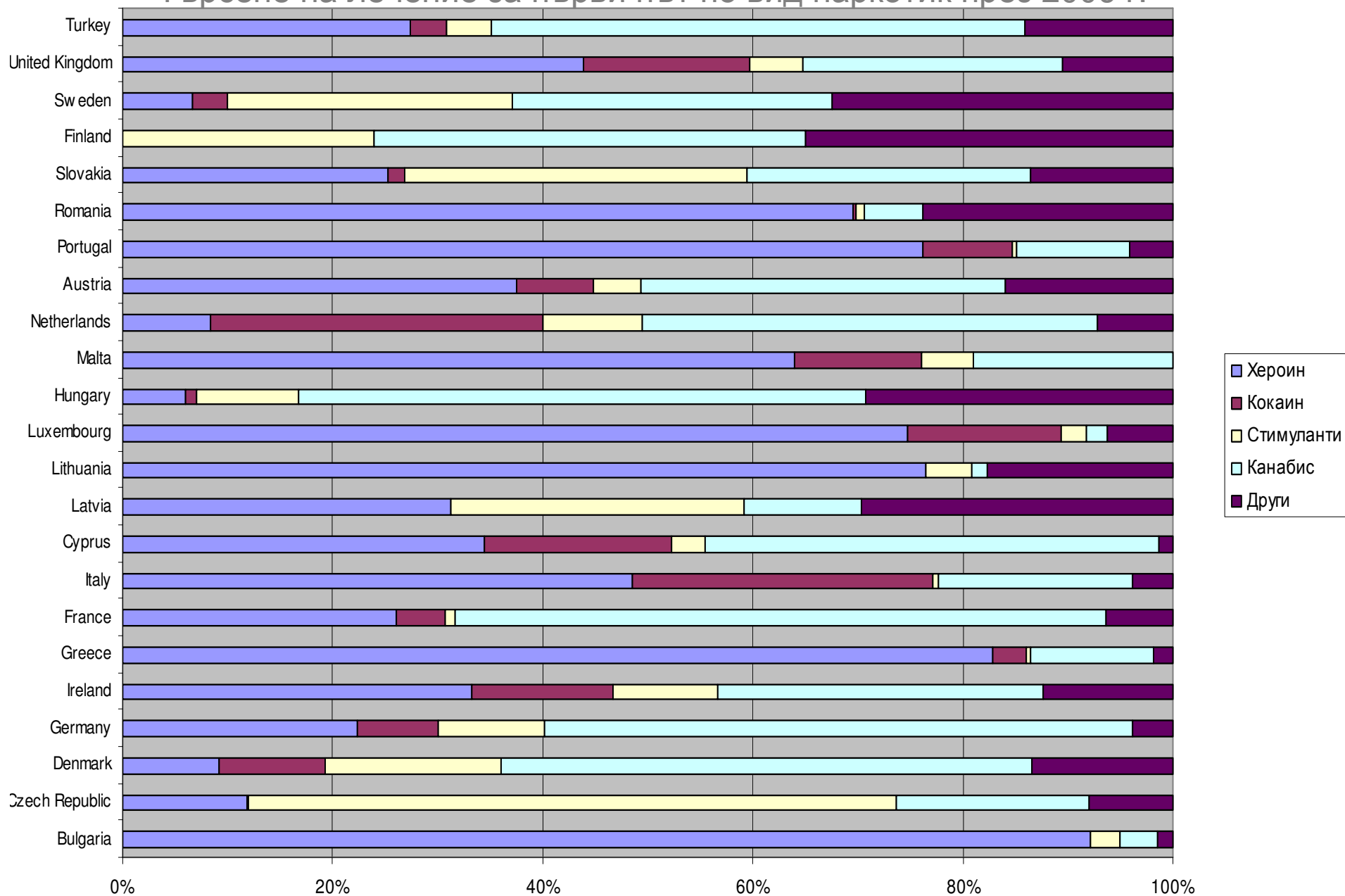
ЕС 2006

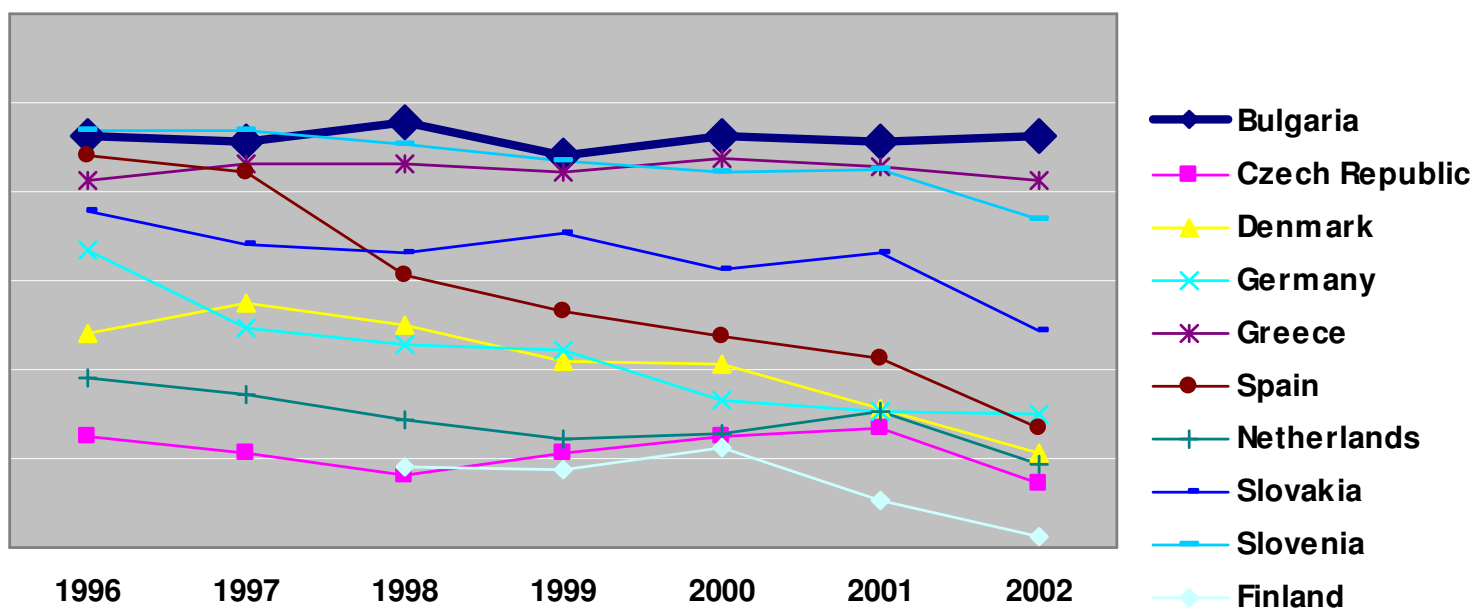

III Национална работна среща на експертите по TDI; Участието на България в TDI – Банкя, 22.10.2009

Търсене на лечение за първи път по вид наркотик през 2006 г.

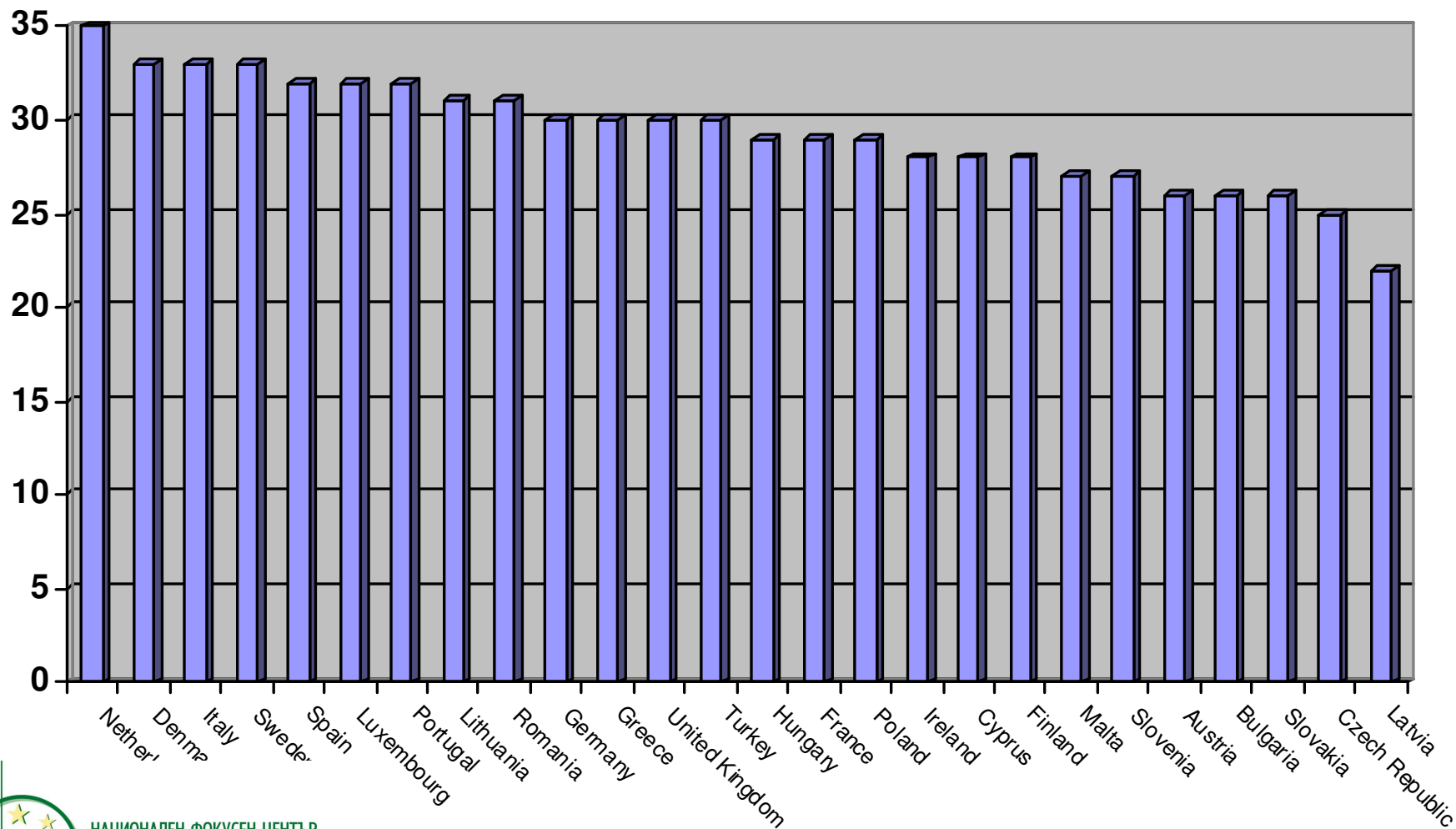

Търсене на лечение за първи път по вид наркотик през 1996-2002 г.

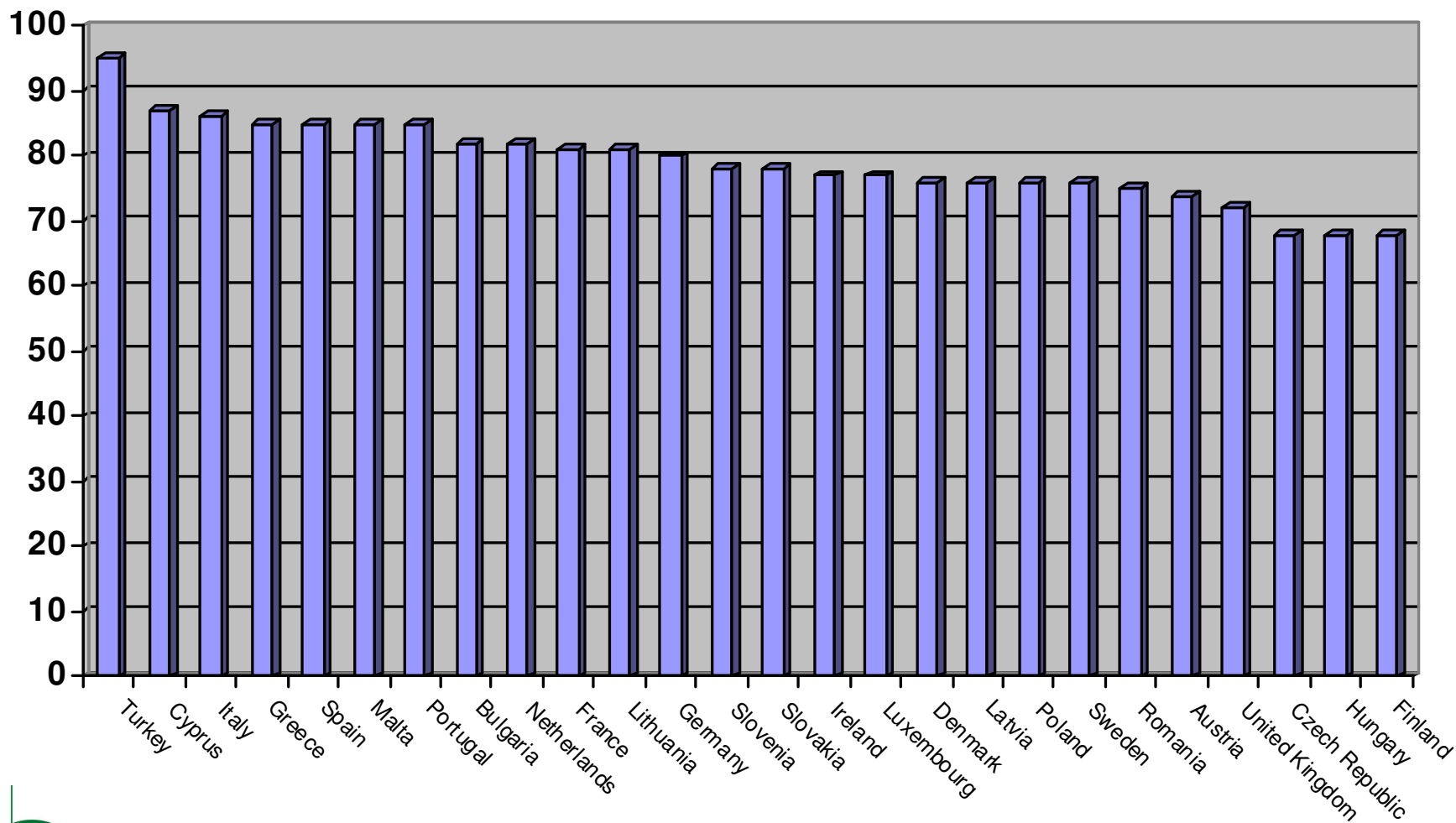

Data Source: 2003 REITOX National Reports – TDI – ST.O3

СРЕДНА ВЪЗРАСТ ТЪРСЕЩИ ЛЕЧЕНИЕ – ЕС 2006

ОТНОСИТЕЛЕН ДЯЛ НА МЪЖЕТЕ СРЕД ТЪРСЕЩИТЕ ЛЕЧЕНИЕ – ЕС 2006

Данни за ИТЛ, съобщени през 2007: брой на страниците

- 24 нови клиенти
- 23 всички клиенти
- 22 данни за амбулаторните пациенти
- 19 данни за клиничните пациенти
- 7 данни за агенциите с лесен достъп (3 страни изпратиха 1 комплект данни за всички видове центрове за лечение)
- 7 отделения за лечение в затворите (3 страни изпратиха 1 комплект данни за всички видове лечебни центрове)
- 2 от семейните лекари

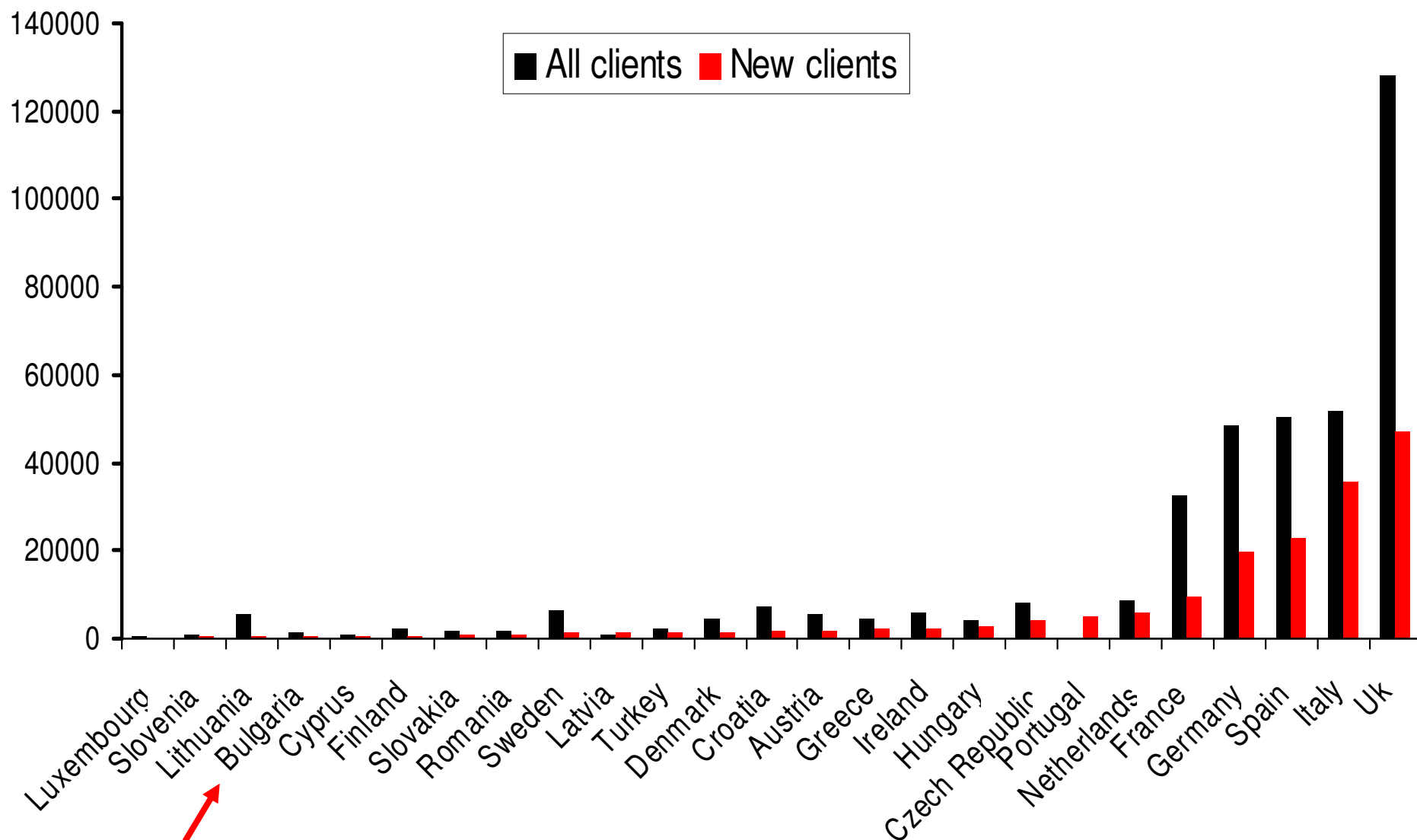

Данни за ИТЛ, съобщени през 2007

• Нови клиенти:	201014
• Всичко клиенти:	453644
• Отделения:	6541
• Амбулаторни пациенти:	398157
• Болнични пациенти:	41922
• Други видове центрове:	13565

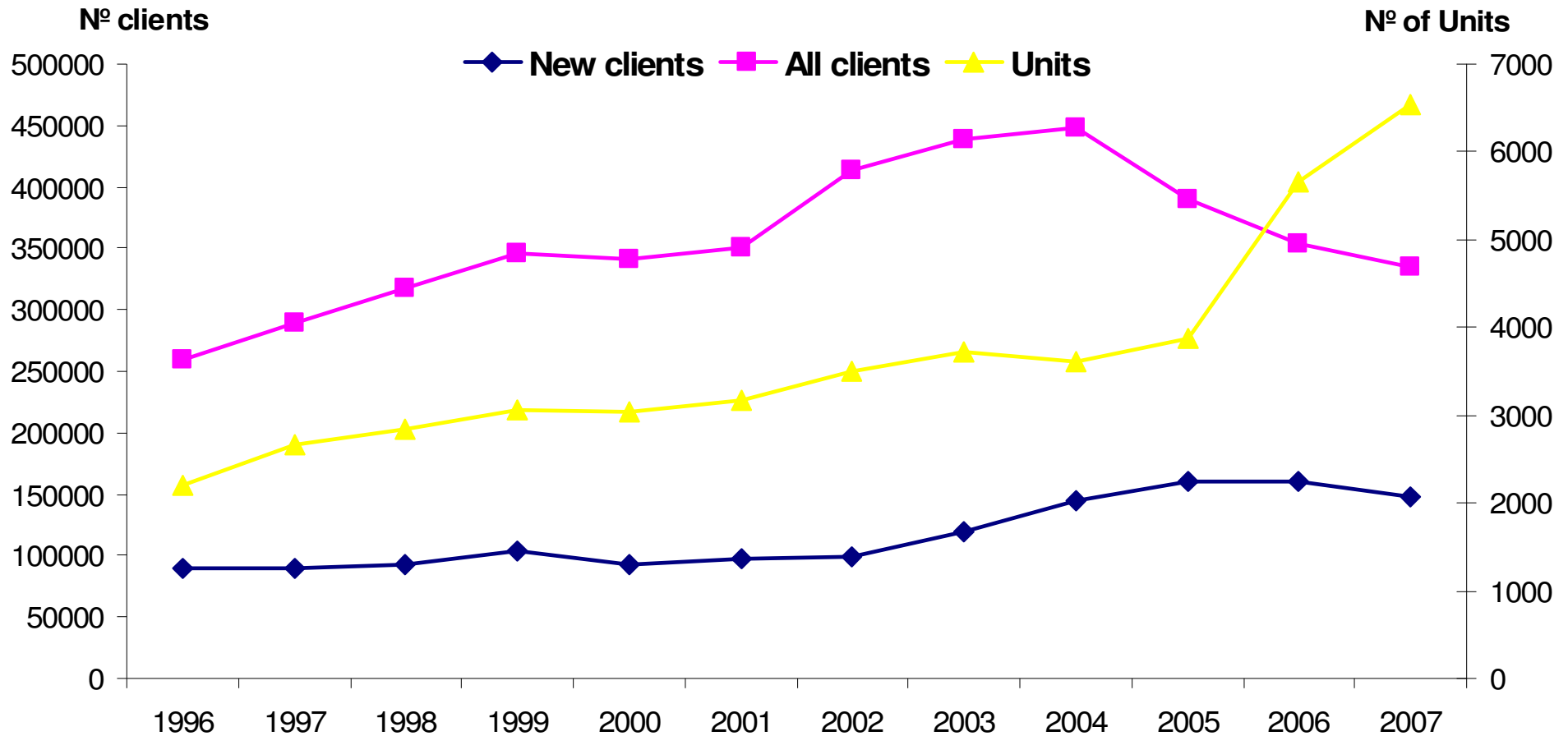
Брой на съобщените нови/всичко клиенти по

Source: 2009 Statistical Bulletin
 Table TDI-02
 LU: only all clients reported

Еволюция на броя на съобщените клиенти (нови и стари) и отделенията, 1996 до 2007.

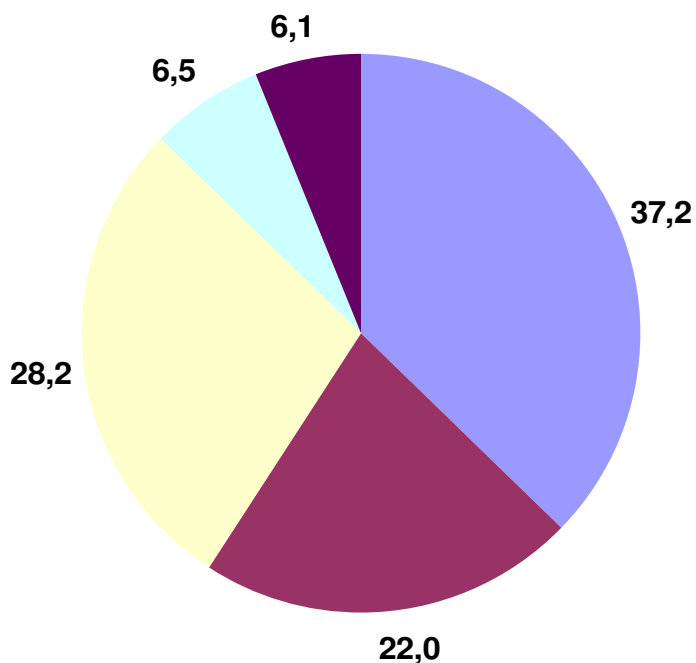
Source: 2009 Statistical Bulletin
Table TDI-02

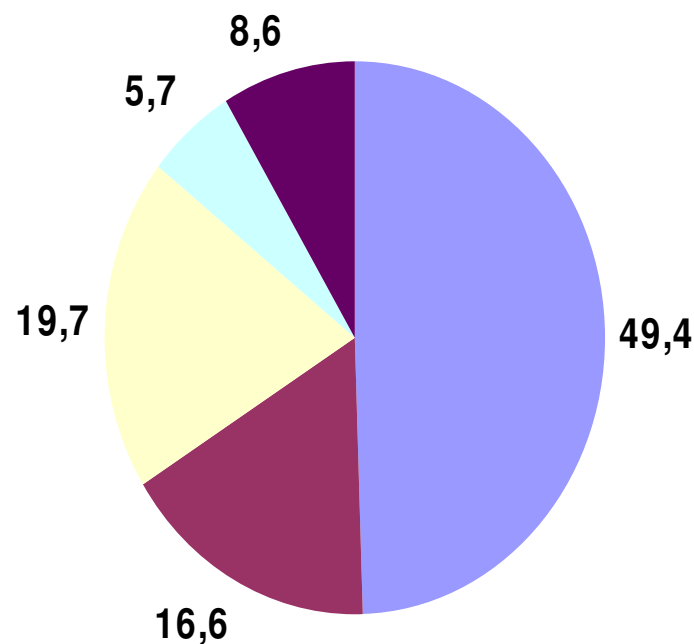
Нови клиенти, които започват лечение за основния наркотик (%) през 2007 в 24 страни

Нови клиенти

■ Heroin   ■ Cocaine   ■ Cannabis
■ Other stimulants   ■ Other drugs

Всичко клиенти

■ Heroin   ■ Cocaine   ■ Cannabis
■ Other stimulants   ■ Other drugs

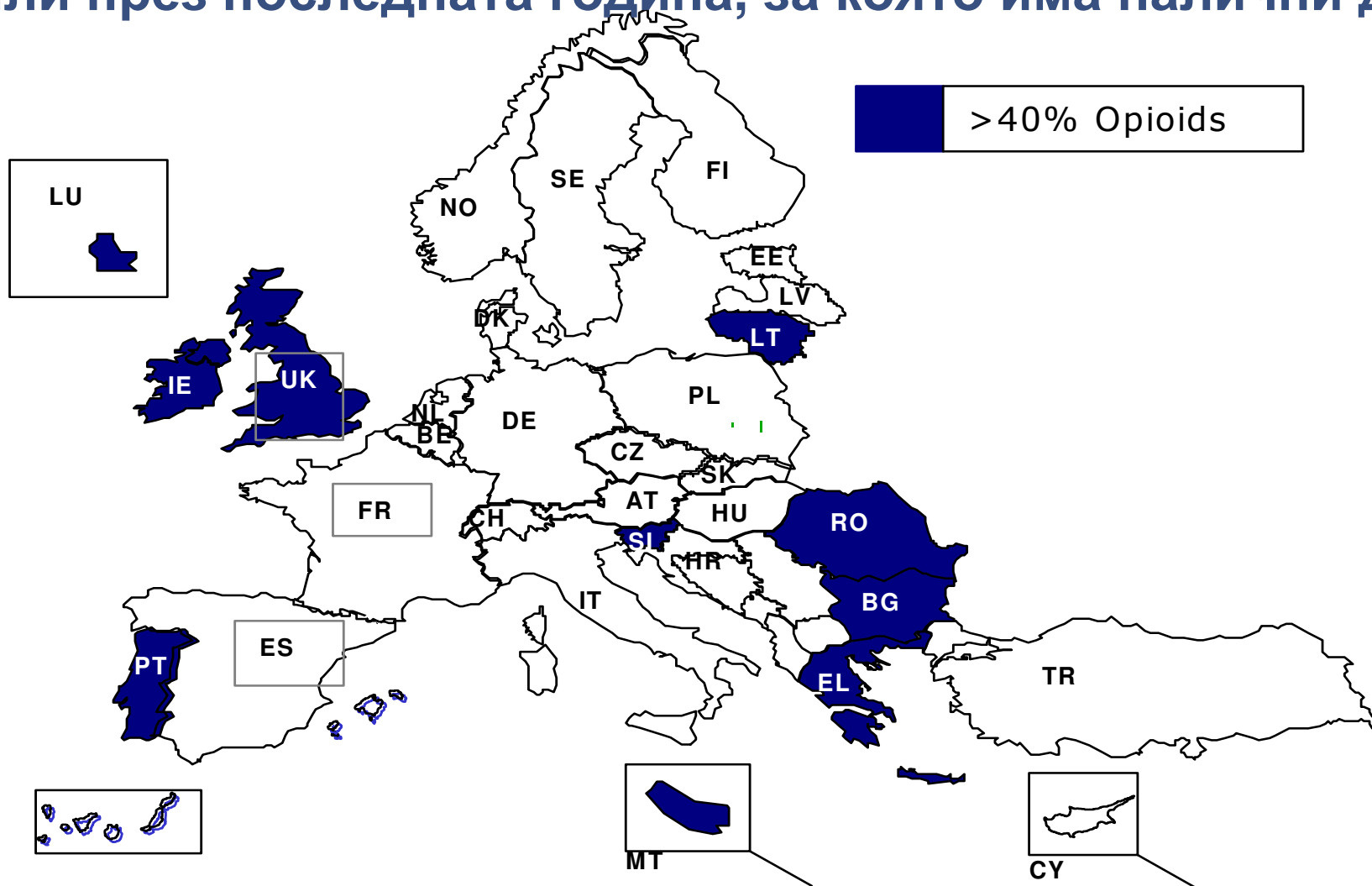
Source: 2008 Statistical Bulletin - Figure TDI-02

Countries included: BG, CZ, DK, DE, IE, EL, ES, FR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PT, RO, SK, SI, FI, SE, UK

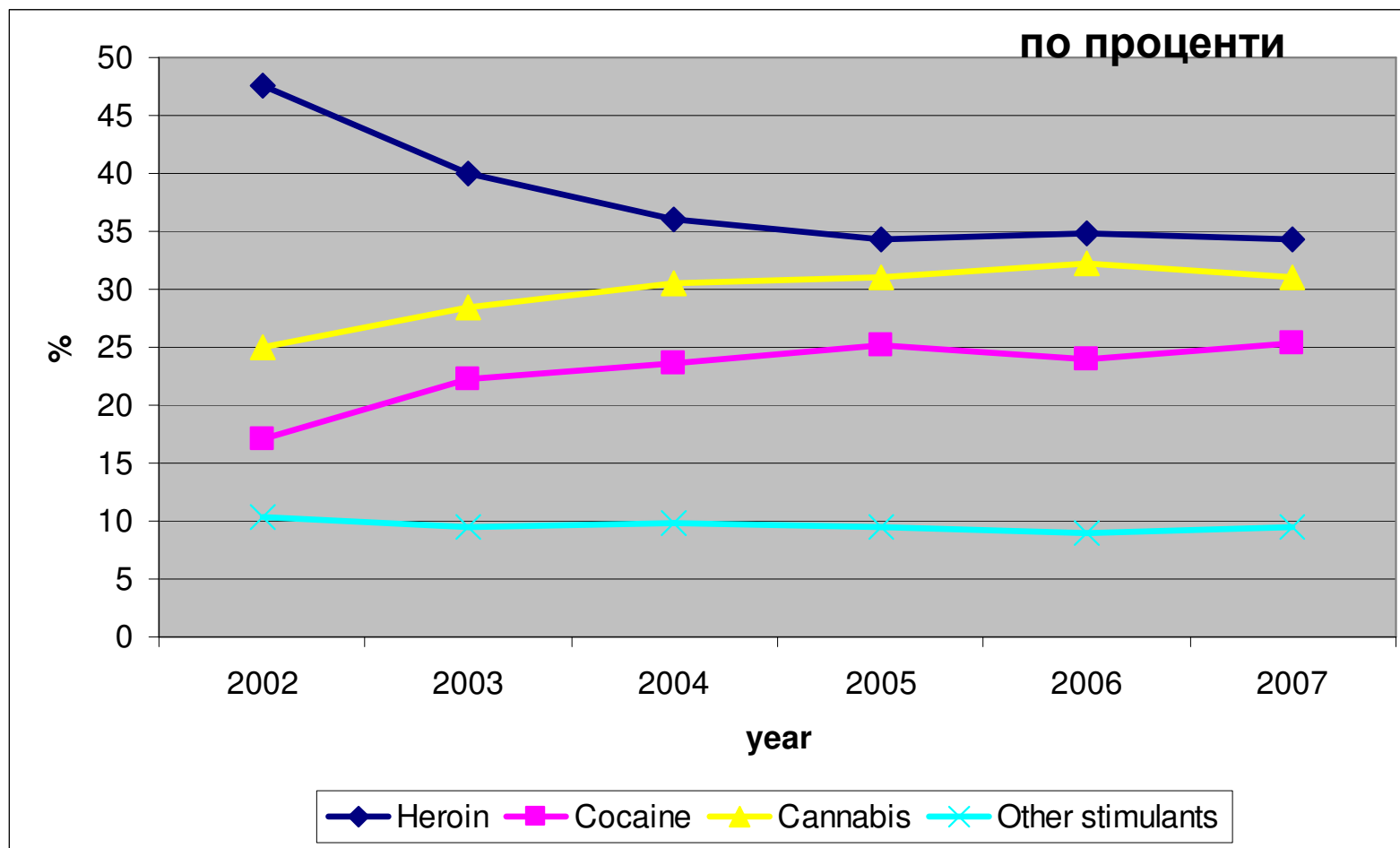
Lu: only all clients reported

Разпределение според основния наркотик сред новите клиенти през 2007 или през последната година, за която има налични данни

ТЕНДЕНЦИИ В ОЦЕНКАТА НА БРОЯ НА НОВИ КЛИЕНТИ ЗАПОЧВАЩИ ЛЕЧЕНИЕ ПО ОСНОВНО ПРОБЛЕМНО ВЕЩЕСТВО (2002-2007)

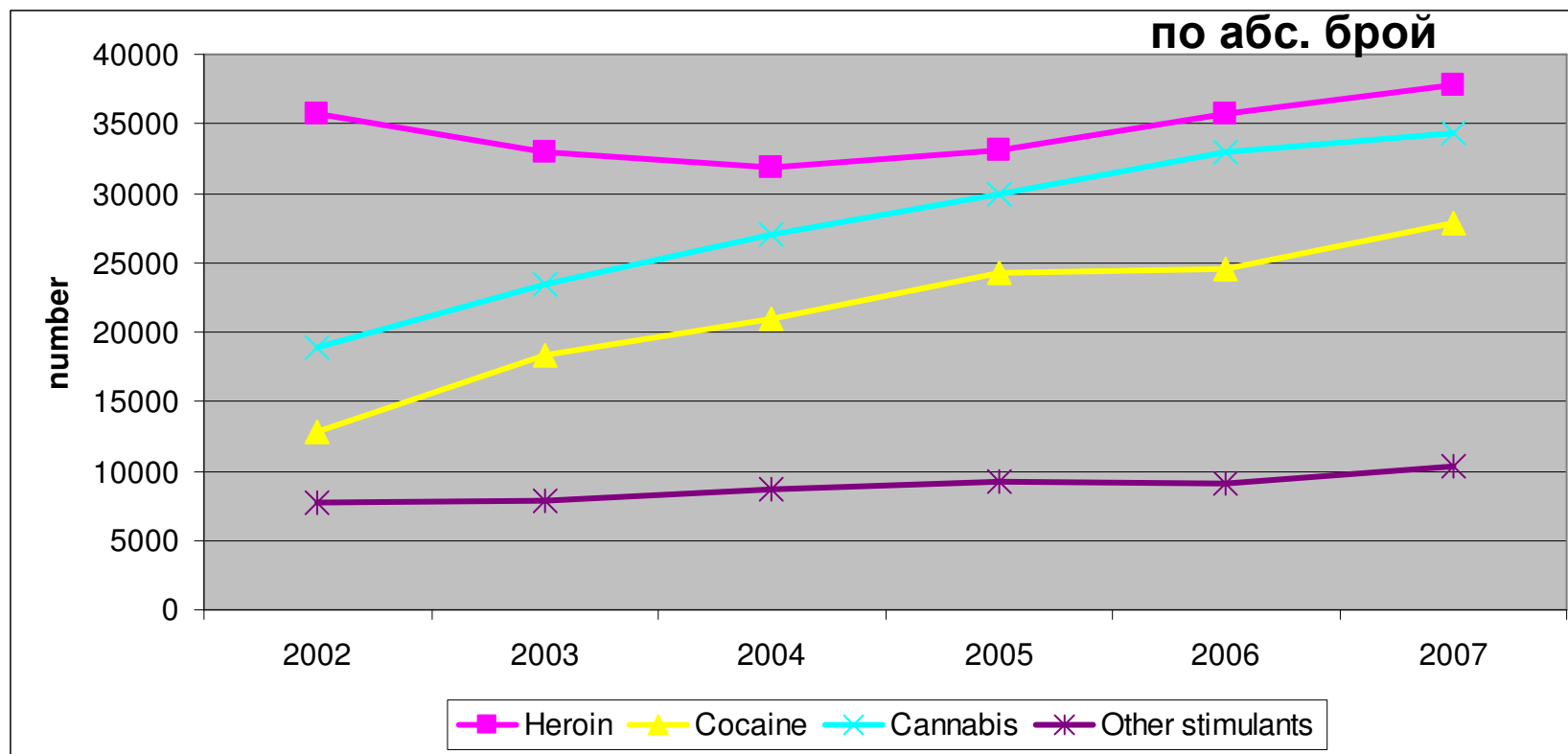

Източник: Статистически бюлетин, EMCDDA, 2009

НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР
ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ

ТЕНДЕНЦИИ В ОЦЕНКАТА НА БРОЯ НА НОВИ КЛИЕНТИ ЗАПОЧВАЩИ ЛЕЧЕНИЕ ПО ОСНОВНО ПРОБЛЕМНО ВЕЩЕСТВО (2002-2007)

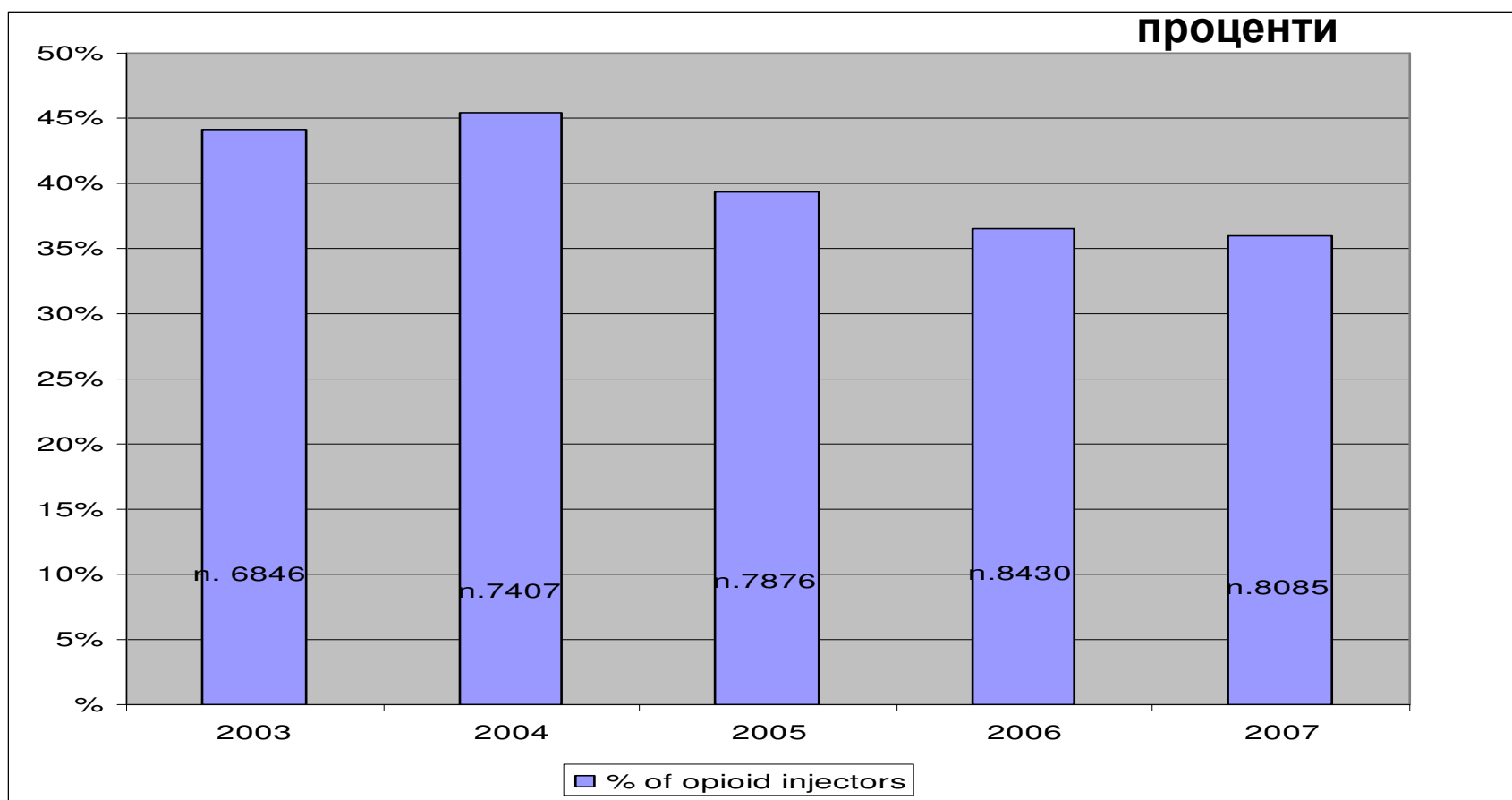

Източник: Статистически бюлетин, EMCDDA, 2009

НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР
ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ

НОВИ КЛИЕНТИ НА ИЗВЪНБОЛНИЧНИ ЦЕНТРОВЕ ИНЖЕКТИРАЩИ ОПИОИДИ КАТО ОСНОВНО ПРОБЛЕМНО ВЕЩЕСТВО (2003-2007) В 13 СТРАНИ ОТ ЕС

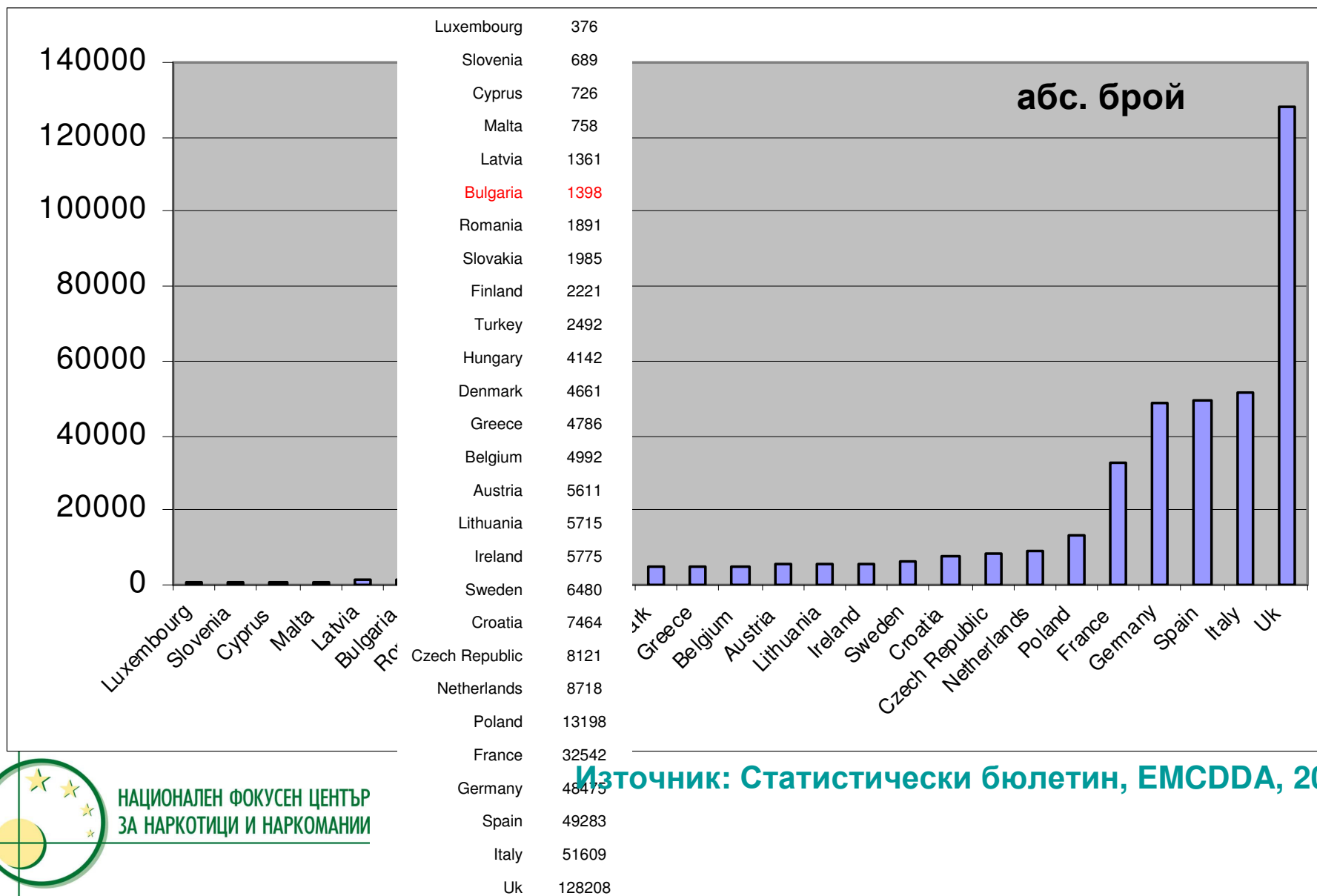

Източник: Статистически бюлетин, EMCDDA, 2009

НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР
ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ

ВСИЧКИ КЛИЕНТИ ЗАПОЧВАЩИ ЛЕЧЕНИЕ ПРЕЗ 2007 Г. В СТРАНИТЕ ОТ ЕС

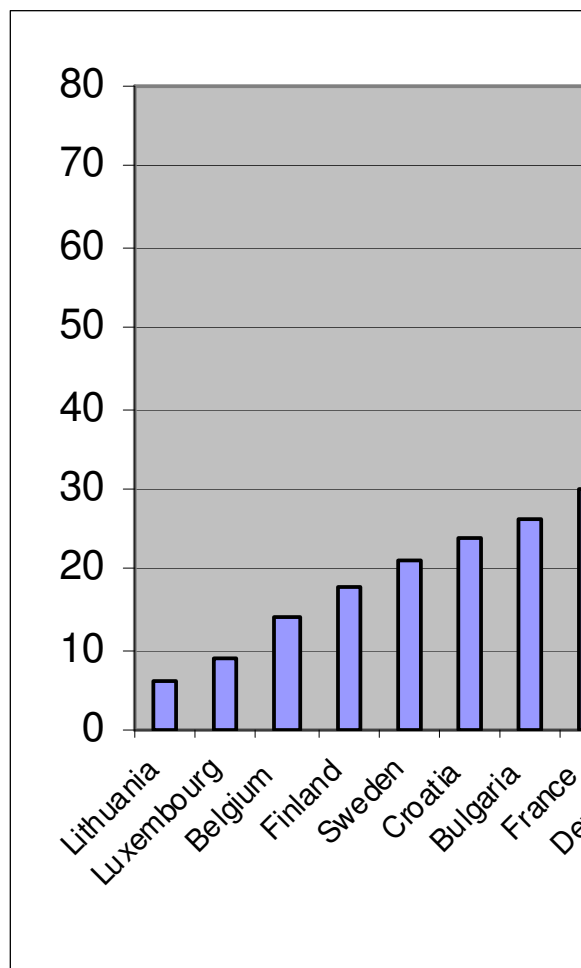

Източник: Статистически бюлетин, EMCDDA, 2009

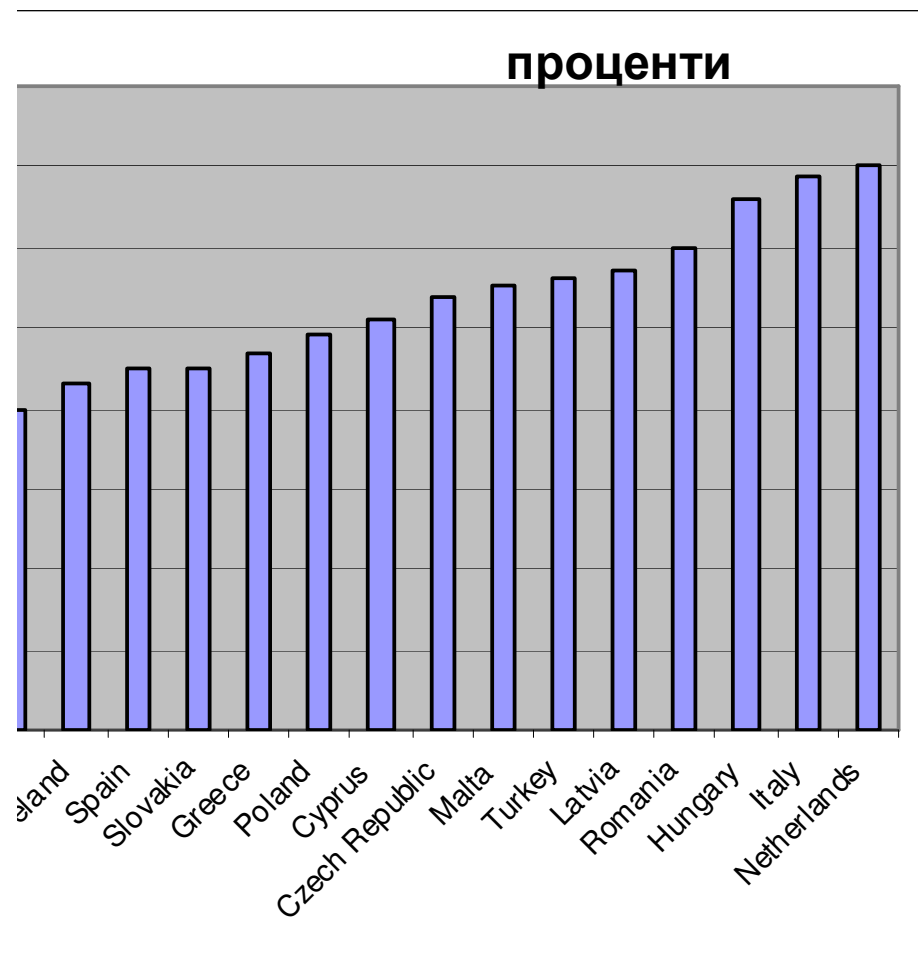

НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР
ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ

ОТН. ДЯЛ НА НОВИТЕ КЪМ ВСИЧКИ КЛИЕНТИ ЗАПОЧВАЩИ ЛЕЧЕНИЕ ПРЕЗ 2007 Г. В СТРАНИТЕ ОТ ЕС

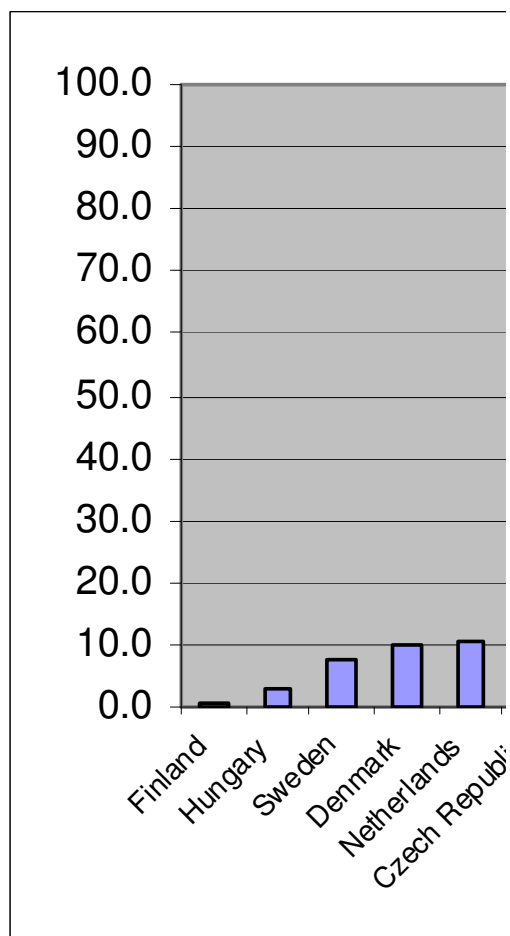
Lithuania	6
Luxembourg	9
Belgium	14
Finland	18
Sweden	21
Croatia	24
Bulgaria	26
France	30
Denmark	33
Austria	34
Uk	37
Germany	40
Slovenia	40
Ireland	43
Spain	45
Slovakia	45
Greece	47
Poland	49
Cyprus	51
Czech Republic	54
Malta	55
Turkey	56
Latvia	57
Romania	60
Hungary	66
Italy	69
Netherlands	70

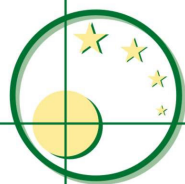
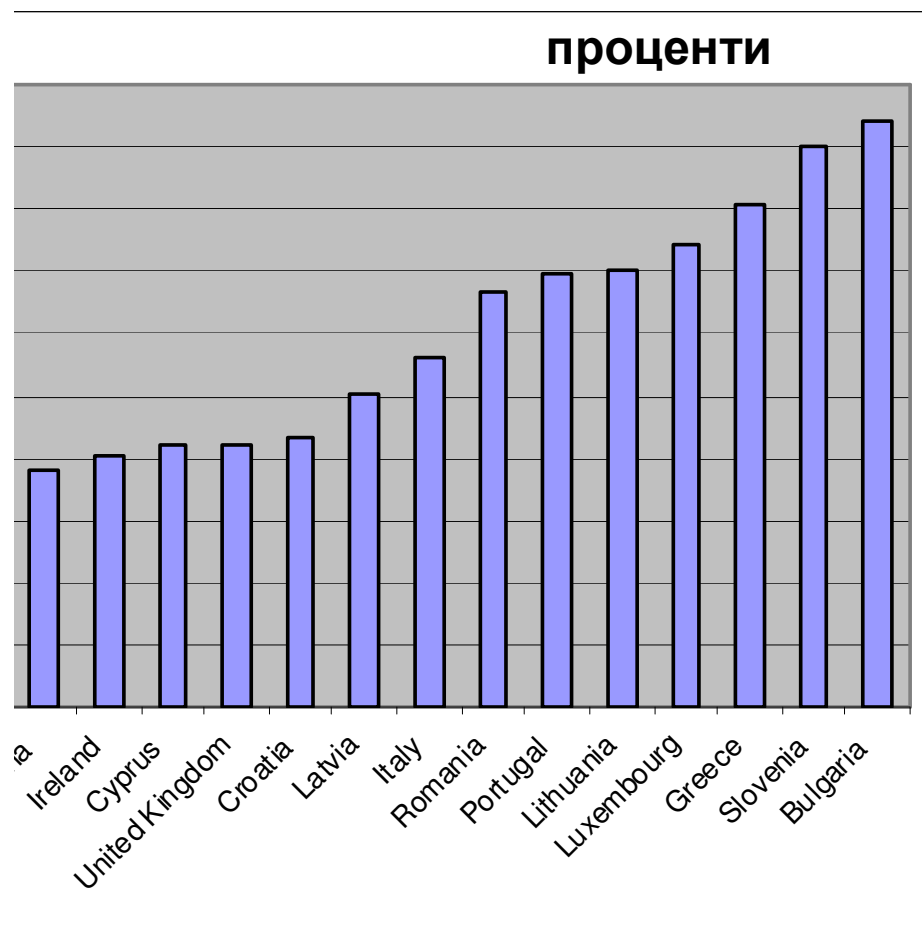
НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР
ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ

Източник: Статистически бюлетин, EMCDDA, 2009

ОТН. ДЯЛ НА НОВИТЕ КЛИЕНТИ ЗАПОЧВАЩИ ЛЕЧЕНИЕ ПРЕЗ 2007 Г. ВЪВ ВРЪЗКА С ХЕРОИН В СТРАНИТЕ ОТ ЕС

Finland	0.8
Hungary	3.1
Sweden	7.9
Denmark	10.0
Netherlands	10.3
Czech Republic	11.4
Slovakia	22.2
France	22.6
Germany	28.5
Turkey	30.9
Austria	37.9
Ireland	40.1
Cyprus	42.0
United Kingdom	42.3
Croatia	43.5
Latvia	50.3
Italy	56.3
Romania	66.7
Portugal	69.8
Lithuania	70.4
Luxembourg	74.0
Greece	80.5
Slovenia	89.9
Bulgaria	94.4

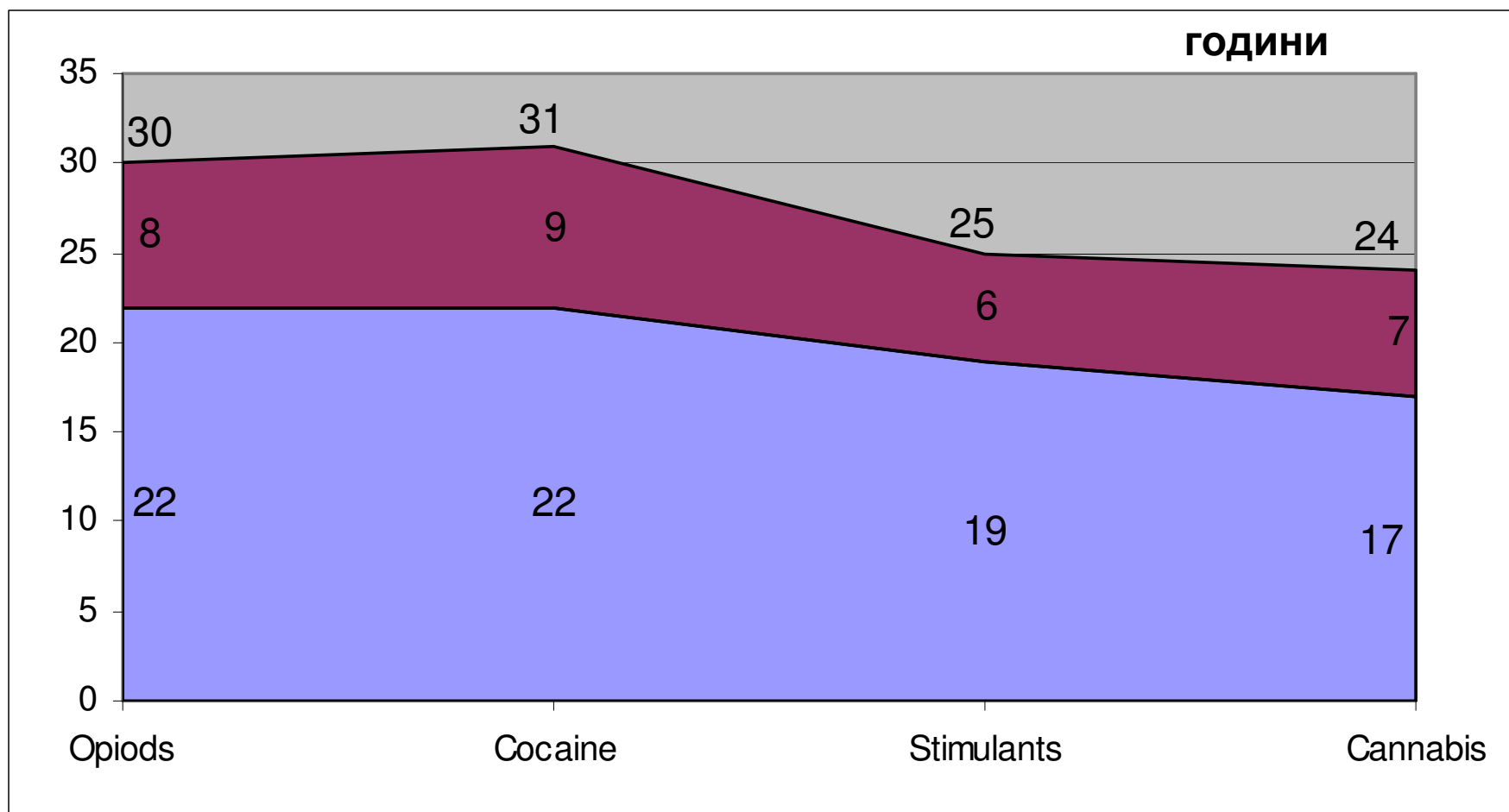

НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР
ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ

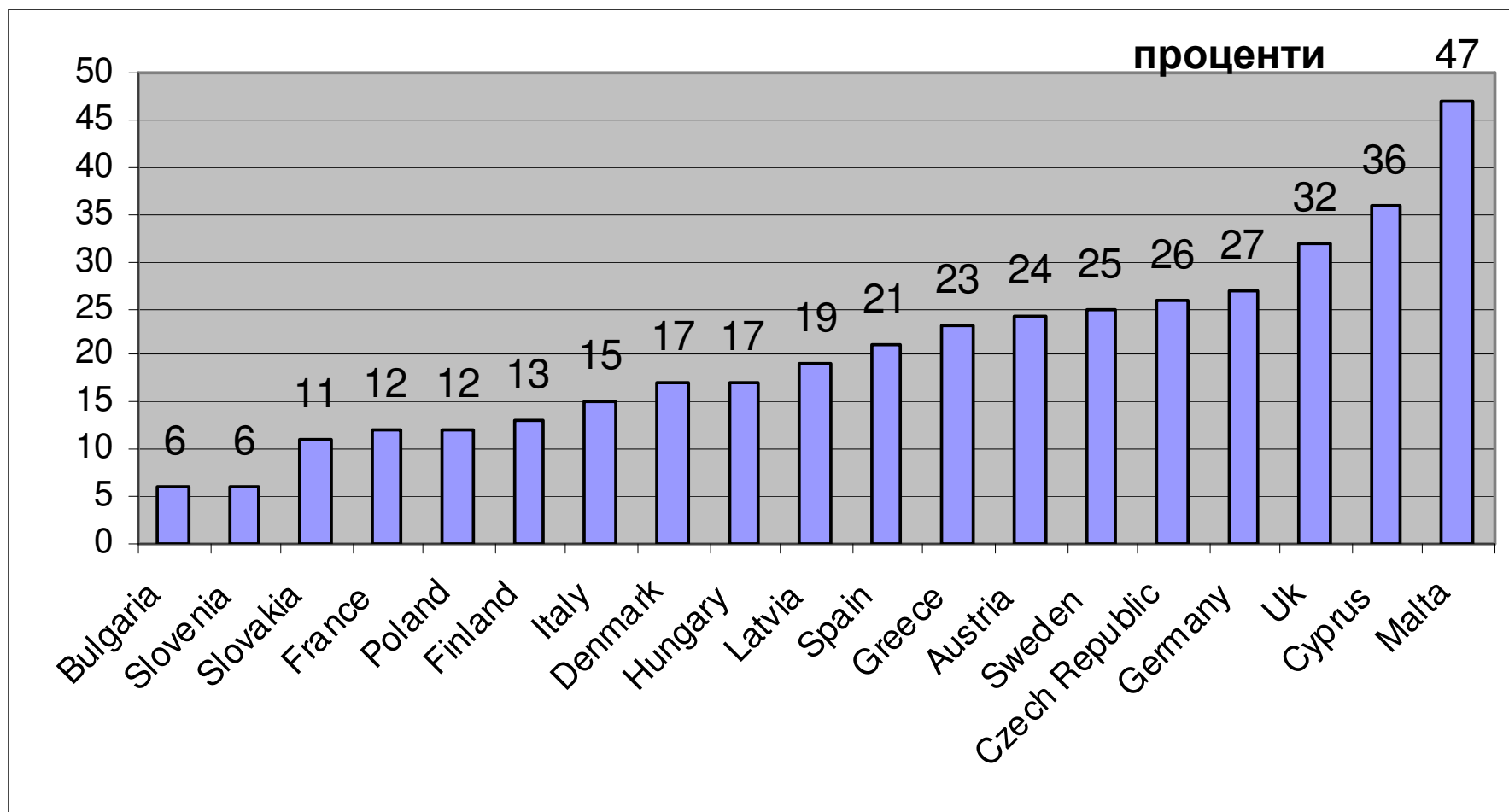
Източник: Статистически бюлетин, EMCDDA, 2009

СРЕДНА ВЪЗРАСТ НА ПЪРВА УПОТРЕБА И НА ЗАПОЧВАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕ НА НОВИТЕ КЛИЕНТИ ПРЕЗ 2007 Г. ПО ВИД НАРКОТИЦИ В СТРАНИТЕ ОТ ЕС

ОТН. ДЯЛ НА ВСИЧКИ КЛИЕНТИ ЗАПОЧВАЩИ ЛЕЧЕНИЕ ПРЕЗ 2007 Г. КЪМ ОЦЕНКАТА ЗА БРОЯ НА ПРОБЛЕМНО УПОТРЕБЯВАЩИТЕ В СТРАНИ ОТ ЕС

Благодаря за вниманието !

mvassilev@infotel.bg

www.nfp-drugs.bg